

MSTYR 6-2018

STYRELSEN

Datum

17.4.2018

Tid

9:00-11:20

Mötesreferens

MSTYR17042018

Plats

Misekontoret

Närvarande

Stig Mattsson, ordförande
Elias Lindström, viceordförande
Barbro Sundback
Clas Öfverström
AnnSofi Joelsson
Märtha Österberg

Dagordning

Mötets öppnande

§ 53 Sammanträdets beslutförhet och laglighet

Styrelsen konstaterar att sammanträdet är beslutför och lagligen sammankallat

§ 54 Val av protokolljusterare

Förslag: Till protokolljusterare utses Birgit Karlsson och AnnSofi Joelsson

Beslut: Till protokolljusterare utses Elias Lindström och AnnSofi Joelsson

§ 55 Information (Dnr 2018-0004)

• **Studiebesök Sydvästra Finlands avfallsservice**

Två av Mises medarbetare, Kicki Larsson och Carolin Georges deltog i ett studiebesök till Sydvästra Finlands avfallsservice (LSJH) för att studera hur de arbetar med JHL bilterminaler samt fakturering.

• **Seminarium kring avfall och cirkulär ekonomi, Åbo (Bilaga 1)**

Två av Mises medarbetare, Kicki Larsson och Carolin Georges åkte till Åbo för att delta i ett seminarium kring avfall och cirkulär ekonomi. Seminariet hölls på Forum Marinum och bestod av en heldag med föreläsningar med bland annat Camilla Gunell, Patricia Wiklund och Cati Huhta för att nämna några föreläsare, det hela avslutades med en öppen diskussion och frågestund.

• **Arbetsplatsutredning**

Verksamhetsledaren har tillsammans med företagshälsovården startat en utredning om arbetsplatsen med anledning av ökad sjukfrånvaro.

EL A.f.

- **Revisionsprotokoll (Bilaga 2)**

Revision av Mises bokslut 2017 har utförts 22.3 och 5.4.2018.

- **Studiebesök av yrkesskolan på Mise ÅVC.**

Mises medarbetare, Kicki Larsson höll i ett studiebesök från yrkesskolan på Mise ÅVC. Det var 15 st lokalvårdare som lärde sig om sopsortering, MiseReturen och fick en rundtur på området Svinryggen.

Förslag: styrelsen antecknar information till kännedom

Beslut: styrelsen antecknar information till kännedom

§ 56 Budgetuppföljning (Dnr 2018-0005)

- **Bilaga 3** Budgetuppföljning 1.1–31.3.2018

Budgetuppföljning t.o.m. mars 2018

Förslag: styrelsen antecknar uppföljningsrapporten till kännedom

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 57 Protokoll av Mise tagna beslut (Dnr 2018-0006, 0008)

- **Bilaga 4** MVL10042018, verksamhetsledare
- **Bilaga 5** MHL09042018, handläggare

Förslag: styrelsen antecknar protokollen till kännedom

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 58 Uppföljning av information- och kommunikationsplan (Dnr 2018-0009)

- **Bilaga 6** Information- och kommunikationsrapport kvartal 1 2018

Informations- och kommunikationsplan 2018 är en del av information- och kommunikationsplan 2013-2018. Information- och kommunikationsplanen ger en övergripande helhetssyn på kommande verksamhetsårets information och kommunikationsflöden.

Förslag: styrelsen antecknar uppföljningsrapporten till kännedom

---

EL Af

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag med tillägget att förvaltningen ges i uppdrag ta fram ett förslag på infartsskylt till Mise ÅVC.

§ 59 Uppföljning av renhållningsplan 2018 (Dnr 2018-0010)

- **Bilaga 7** Renhållningsrapport kvartal 1 2018

Renhållningsplan 2018 ska fungera som en detaljplan för Renhållningsplan 2014-2024 och behandlar i huvudsak det praktiska renhållningssystemet och dess tillhörande funktioner.

Förslag: styrelsen antecknar uppföljningsrapporten till kännedom

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 60 Uppföljning av Tillsynsplan 2018 (Dnr 2018-0011)

- **Bilaga 8** Tillsynsrapport kvartal 1 2018

Syftet med planen är att försäkra sig om att tillsynsplikten fullgörs. Målet är att Ålands Miljöservice ska agera mot de som inte uppfyller de uppgifter som ankommer dem på ett lagenligt, systematiskt och effektivt sätt. Information är myndighetens starkaste instrument för att tillgodose att avfallsproducenter inom kommunalförbundets geografiska gränser följer gällande lagstiftning, renhållningsföreskrifter utfärdade med stöd av lag, förordningar och planer.

Förslag: styrelsen antecknar uppföljningsrapporten till kännedom

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 61 Mise Bokslut 2017 (Dnr 2017-0055)

- **Bilaga 9** Mise Bokslut 2017
- **Bilaga 10** Revisionsberättelse

MSTYR 13.2.2018/§29 Mise bokslut 2017 (Dnr 2018-0055)

Bilaga Resultaträkning preliminärt bokslut 2017

Mises preliminära bokslut för 2017 visar prognosen på ett minusresultat om 22 000 €. Mises styrelse aviserade för Misestämman i oktober att ett minusresultat var att vänta på grund av förseningar i upphandlingar med den fastighetsnära avfallshämtningen samt felbudgeteringar.

Förslag: styrelsen antecknar det preliminära bokslutet till kännedom och ger eventuell vägkost till förvaltningen.

Beslut: styrelsen antecknar det preliminära bokslutet till kännedom och ger vägkost till förvaltningen.

MSTYR 13.3.2018/§43 Mise bokslut 2017 (Dnr 2018-0055)

Bilaga Mise Bokslut 2017

Bokslutet innehåller verksamhetsberättelse, balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys samt noter. Koncernbokslut ingår också i bokslutet.

Årets resultat visar på ett underskott om 20 336,13€. Anledningen till underskottet är förseningar i upphandlingar med den fastighetsnära avfallshämtningen samt felbudgeteringar. Mises intäkter bestod 2017 huvudsakligen av renhållningsavgifter. Renhållningsavgiftens grunddel har varit oförändrad sedan 2011, vilket har till viss del inneburit att intäkterna inte har täckt kostnaderna. Andra orsaker är att det har varit svårt att prognosticera kostnader för ny ÅVC och avfallsmängder i renhållningssystemet.

Den fastighetsnära hämtningen i fyrfackskärl var planerad att starta i september 2017, men förseningar uppstod i och med besvär i upphandling. Förseningen innebar att budgeten inte kunde uppfyllas. Under hösten togs det fram en "alternativbudget" där beräkningar för fyrfackssystemet var borttagna. Det kunde också konstateras att underlag för kostnader för renhållningssystemet inte var korrekta och således lett till felbudgetering av flertalet poster för renhållningssystemet. Även personalbehovet har varit större i och med arbetet med det nya renhållningssystemet, vilket resulterade i överskridning av budget.

Kostnader för avfallshanteringen utföll under budget, men då det nya renhållningssystemet inte påbörjats så kan jämförelse göras mot en "alternativbudget" som togs fram under hösten. Utfall mot alternativbudgeten visar att intäktssidan följt budget medan kostnadssidan har överskridits med drygt 6 %. Vissa kostnader överskred budgeten som inte kunde förutses. Till exempel läkemedel som överskred budget med 77 %.

Ersättning från producenterna för insamling och hantering av förpackningsmaterial uppgick till 71 143€ och mottagningsavgifterna, inklusive förköpta sopmärken gav ett utfall på 52 % över budget.

EL
A.J.

Förslag: styrelsen föreslår att stämman godkänner Mise bokslut 2017

Beslut: styrelsen återremitterar ärendet till 19.3.2018 kl.8:30

MSTYR 19.3.2018/§47 Mise bokslut 2017 (Dnr 2018-0055)

Bilaga Mise Bokslut 2017

Bokslutet innehåller verksamhetsberättelse, balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys, noter och koncernbokslut.

Årets resultat visar på ett underskott om 20 336,13€. Anledningen till underskottet är förseningar i upphandling av fastighetsnära avfallshämtning i fyrfackskärl samt felbudgeteringar. Mises intäkter bestod 2017 huvudsakligen av renhållningsavgifter. Renhållningsavgiftens grunddel har varit oförändrad sedan 2011, vilket har påverkat att intäkterna inte har täckt kostnaderna. Andra orsaker är att det har varit svårt att prognosticera kostnader för ny ÅVC och avfallsmängder i renhållningssystemet.

Den fastighetsnära hämtningen i fyrfackskärl var planerad att inledas i september 2017 men förseningar uppstod i och med besvär över upphandling. Förseningen innebar att budgeten inte kunde uppfyllas. Under hösten togs det fram en "alternativbudget" där beräkningar för fyrfackssystemet var borttagna. Det kunde också konstateras att underlag för kostnader för renhållningssystemet inte var korrekta och således lett till felbudgetering av flertalet poster för renhållningssystemet. Även personalbehovet har varit större i och med arbetet med det nya renhållningssystemet, vilket resulterade i överskridning av personalkostnader i budget

Utfall mot alternativbudgeten visar att intäktssidan följt budget medan kostnadssidan har överskridits med drygt 6 %. Vissa kostnader överskred budgeten som inte kunde förutses. Till exempel läkemedel som överskred budgeten med 77 %.

Ersättning från producenterna för insamling och hantering av förpackningsmaterial uppgick till 71 143€ och mottagningsavgifterna, inklusive förköpta sopmärken gav ett utfall på 52 % över budget.

Förslag: styrelsen föreslår att stämman fastställer Mise bokslut 2017

EL A. J.

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

MSTYR 4.4.2018/§51 Mise bokslut 2017 (Dnr 2018-0055)

Bilaga Mise Bokslut 2017

Bokslutet innehåller verksamhetsberättelse, balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys, noter och koncernbokslut.

Årets resultat visar på ett underskott om 20 336,13€. Anledningen till underskottet är förseningar i upphandling av fastighetsnära avfallshämtning och ofullständiga kostnadsunderlag för beräkningar av renhållningsavgifter. Avgifter 2017 baserades på kostnadsunderlag från 2016.

När Mise ÅVC vid Svinryggen togs i bruk steg kostnaderna och intäkterna från avgifterna täckte inte kostnaderna för avfallshanteringen.

Mises intäkter bestod 2017 huvudsakligen av renhållningsavgifter. Renhållningsavgiftens grunddel har varit oförändrad sedan 2011.

Den fastighetsnära hämtningen i fyrfackskärl var planerad att inledas i september 2017 men förseningar uppstod i och med besvär över upphandling. Förseningen innebar att budgeten inte kunde uppfyllas. Under hösten togs det fram en "alternativbudget" där beräkningar för fyrfack systemet var borttagna. Det kunde också konstateras att underlag för kostnader för renhållningssystemet inte var korrekta och således lett till underbudgetering av flertalet poster för renhållningssystemet.

Vid Mises höststämma 31.10.2017 godkändes tilläggsmedel om 10 000€ för personalkostnader och 20 000€ för avfallshanteringstjänster. Mises resultat för 2017 visade på ett budgetunderskott om 66 000€ för köpta avfallshanteringstjänster. Vid höststämman saknades fortfarande prisuppgifter för avfallshanteringen, bland annat för Mise ÅVC, varvid tilläggsanlaget om 20 000€ för avfallshanteringstjänster var för lågt.

Även personalbehovet har varit större i och med arbetet med det nya renhållningssystemet, vilket resulterade i överskridning av personalkostnader i budget.

Utfall mot alternativbudgeten visar att intäktssidan följt budget medan kostnadssidan har överskridits med drygt 6 %. Vissa

kostnader överskred budgeten som inte kunde förutses, till exempel läkemedel (insamlat på apotek) som överskred budgeten med 6900€ (77 %).

Ersättning från producenterna för insamling och hantering av förpackningsmaterial uppgick till 71 143€ (24 % över budget).

Mottagningsavgifterna, inklusive förköpta sopmärken gav ett utfall på 13 000€ (52 % över budget).

Förslag: styrelsen godkänner och föreslår att stämman fastställer Mise bokslut 2017

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

17.4.2018

Revisorerna har 22.3.2018 och 5.4.2018 avgivit revisionsberättelse och har föreslagit att de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet.

Förslag: styrelsen godkänner och föreslår att stämman fastställer Mise bokslut 2017

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 62 Mise Förvaltningsstadga (Dnr 2018-0087)

- **Bilaga 11** Mise förvaltningsstadga

Mises förvaltningsstadga behöver revideras med anledning av förändringar i lagstiftning.

Förslag: styrelsen godkänner och föreslår att stämman antar Mises förvaltningsstadga

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 63 Utredning ekonomi (Dnr 2018-0089)

- **Bilaga 12** Utredningsrapport ekonomi

Vid Mise höststämma 31.10.2017 gav stämman i uppdrag till styrelsen att:

- a) ta fram en utredning kring hur den interna kontrollen kan förbättras och hur budgetöverskridningar har kunnat inträffa

EL A.J.

b) ges i uppdrag att genomföra en översyn av kommunalförbundets kostnadsstruktur och ta fram en plan för hur kostnader kan sänkas och kapitaltillskott återbetalas.

En utredning har genomförts enligt bilaga.

Förslag: styrelsen godkänner utredningsrapporten och föreslår för stämman att godkänna utredningsrapporten som svar på stämmans utredningsuppdrag.

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 64 Stämmokallelse (Dnr 2018-0088)

- **Bilaga 13** kallelse till förbundsstämma 22.5.2018

Förslag: styrelsen godkänner kallelse till förbundsstämma 22.5.2018

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 65 Upphandling av avfallshämtning vid flerbostadshus, verksamheter och återvinningsstationer (Dnr 2017-0123)

Bilaga 14 Öppnings- och utvärderingsprotokoll

Bilaga 15 Krav på tjänsten

Bilaga 16 Förslag till avtal

Bilaga 17 Upphandlingsföreskrifter

MSTYR 15.08.2017/§ 99 Upphandling av avfallshämtning vid flerbostadshus, verksamheter och återvinningsstationer (Dnr 2017-0123)

Entreprenaden omfattar avfallshämtning samt transport till omlastningsstation av enskilda avfallskärl från flerbostadshus, verksamheter och återvinningsstationer. Verksamheter är i första hand kommunernas egna verksamheter och i andra hand de verksamheter som vill använda Mises tjänster och finns i anslutning till Mises insamlingslinjer. Insamlingskärlen ska vara av typen plastkärl med lock som är anpassade att tömmas av vanlig komprimatorbil eller med hjälp av kärltömmare. Specialkärl som är botten tömmande ingår också i mindre omfattning.

Upphandlingens värde beräknas överstiga Europeiska kommissionen fastställda tröskelvärden om 209 000 euro för varuupphandling och tjänsteupphandling. I enlighet med 1 § 2 mom. landskapslag (ÅFS 43/1994) angående tillämpning i landskapet Åland av lagen om offentlig upphandling måste därför rikets lag om offentlig upphandling (FFS 348/2007) tillämpas.

Förslag: Styrelsen beslutar att begära in anbud på avfallshämtning samt transport till omlastningsstation av avfallskärl vid flerbostadshus, verksamheter och återvinningsstationer i Miseskommunerna; Mariehamn, Jomala, Hammarland och Lumparland. Upphandlingen ska annonseras på webbplatsen HILMA (www.hankintailmoitukset.fi/sv/) och därefter i lokala tidningar på Åland. Upphandlingen och tillhörande anbudshandlingar ska även annonseras på Mises webbplats (www.mise.ax) och läggas upp i E-avrop. Upphandlingen ska göras i form av ett öppet förfarande. Innan förfrågningsunderlag läggs ut ska en marknadsanalys genomföras.

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

17.04.2018

Upphandlingen har annonserats i en lokal tidning 21.02.2018 samt på Mises hemsida. Sista anbudsdag var 23.03.2018 kl. 24.00. Anbudsförfrågan bestod av följande dokumentbilagor i e-Avrop: Krav på tjänsten, Förslag till avtal, linje 1 karta, linje 2 karta, linje 3 karta och Upphandlingsföreskrifter. Anbud kunde ges enbart för avfallshämtning på linje 1 (Lumparland-Jomala-Mariehamn), linje 2 (Hammarland-Jomala-Mariehamn) eller linje 3 (Mariehamn) eller för alla tre linjer.

Inom utsatt anbudstid inkom två anbud; från Miro-Transport Ab och Transmar Ab (Renhållningen). Anbudsöppning och anbudsutvärdering genomfördes 26.03.2018 i närvaro av tre av Mises tjänstemän. De två anbuderna utvärderades sedan i det elektroniska upphandlingsverktyget e-Avrop. Transmar Ab gav det lägsta anbudet på alla tre avfallslinjer och avtal är beräknat att undertecknas v.18/2018.

Förslag: Styrelsen beslutar i enlighet med Utvärderingsmodellen i Upphandlingsföreskrifterna att anta Transmar Ab:s anbud för linje 1 på 213 651,96 €, Transmar Ab:s anbud för linje 2 på 155 880,19 € samt Transmar Ab:s anbud för linje 3 på 340 691,69 € det vill säga totalt 710 223,84 € exklusive moms, vilket är det totalekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Styrelsen befullmäktigar verksamhetsledaren att för Mises räkning ingå avtal om avfallshämtning från flerbostadshus, verksamheter och återvinningsstationer med vinnande anbudgivare.

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 66 Lagförslag om reform av kommunstrukturen på Åland (Dnr 2018-0068)

- **Bilaga 18** Begäran om remiss
- **Bilaga 19** Lagförslag
- **Bilaga 20** Remissvar gällande lagförslag om reform av kommunstrukturen på Åland

EL A.f.

Mise som kommunalförbund har länge arbetat med samarbete över kommungränser. Erfarenheter har visat att kommuner kan ha väldigt olika åsikter eller ganska samma åsikter. I Mise har kommuner haft olika åsikter om avfallshanteringen ska avgifts- eller skattefinansieras. De kommuner som idag deltar i Misesamarbetet vill alla att avfallshanteringen ska avgiftsfinansieras.

Samarbete är alltid en utmaning oavsett själva sakfrågan. De senaste åren har kommunerna som ingår i Misesamarbetet haft i princip samma mål och syn på avfallshanteringen, vilket underlättar ett samarbete.

Vid en ny struktur av kommuner så kan Mise som kommunalförbund anpassa organisationen för att utföra tjänster åt de kommuner som önskar detta.

Det ursprungliga målet när avfallshanteringen utreddes av kommunerna 1999 var att hitta en gemensam avfallslösning för alla kommuner på Åland.

Mise har också i grundavtalets 3 § möjlighet att utföra andra uppgifter t.ex. myndighetsfunktioner i enlighet med annan lagstiftning än bara avfallslagstiftning.

[Mise Grundavtal §3, 3-4 stycket, Mise kan även åta sig att sköta andra uppgifter för medlemskommunerna efter beslut av förbundsstämman och på de villkor som stämman ställer.

Mise kan även handha uppgifter som berör vissa medlemskommuner eller andra kommuner enligt avtal och så att det minst täcker kostnaderna.]

Upphandling av renhållningstjänster över hela Åland skulle troligtvis bli till en lägre kostnad än då fyra kommuner upphandlar. Det är också möjligt att arbeta aktivt med cirkulär ekonomi, avfallstrappan och med nedskräpningsproblematiken om man kan samla alla krafter i en organisation. Det finns således vinster med att samarbeta med avfallshandling för hela Åland.

Förslag: styrelsen godkänner remissvar enligt bilaga

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 67 Uppföljning av Textilprojekt (Dnr 2016-0077)

- **Bilaga 21** Uppföljning av textilprojekt 29.3.2018

Textilprojektet innebär ett samarbete mellan Mise, Emmaus och Fixtjänst som påbörjas som pilotförsök med operativ start i augusti 2017. Mise samlar in textil på ÅVC och i Misebilen, Emmaus sorterar ut kläder till butik och bistånd. Fixtjänst använder resttextiler till nya produkter. Mises mål är att minska avfallet samtidigt som man skapar sysselsättning.

Förslag: styrelsen antecknar uppföljningsrapporten till kännedom

EL A.J.

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

§ 68 Möten och tider

Förslag: Styrelsemöten 2018 hålls tisdagar kl.9:00 följande datum:

15.5 (rapporter), 12.6 (rapporter, budget 2019). Sommaruppehåll. 21.8 (rapporter, budget 2019), 18.9 (budget 2019, avgifter 2019, stämmokallelse), 16.10,13.11,11.12

Vårstämma hålls 22.5 kl.13 och informationsmöte hålls 8 maj kl.13.

Höststämman är planerad till 30.10.

Beslut: styrelsen beslutar enligt förslag

Mötets avslutande

Underskrifter

Stig Mattsson, ordförande

Elias Lindström

Sofie Dahlsten, sekreterare

AnnSofi Joeksson

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE OCH BESVÄRSANVISNING

Styrelsen

Datum för sammanträdet

17.04.2018

Paragraf

53-68

Sida

1-11

BESVÄRSFÖRBUD

Vad förbudet grundar sig på	Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning eller verkställighet, kan enligt 112 § kommunallagen rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär anföras över beslutet. Paragrafer §§ 53-60, 64, 66-68
	Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom ett skriftligt rättelseyrkande enligt 110 § 1 mom. kommunallagen kan framställas över beslutet. Paragrafer §§ 61-63, 65
	Enligt 3 § 1 mom. FörvBesvL/annan lagstiftning kan besvär inte anföras över nedan nämnda beslut. Paragrafer och grunden för besvärsförbudet. §§

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Myndighet till vilken rättelseyrkande kan framställas samt tid för yrkande av rättelse	Den som är missnöjd med nedan nämnda beslut kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Myndighet hos vilken rättelse yrkas, myndigheternas adress och postadress: Kommunalförbundet Ålands Miljöservice Fabriksgatan 8 22100 Mariehamn Paragrafer § 61-63, 65 Yrkandet ska framställas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.
Rättelseyrkandets innehåll	Av rättelseyrkandet ska framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet ska undertecknas av den som framställer det.

ANVISNING FÖR BESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	<p>I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär. Den som anför besvär ska innan det lämnas in till marknadsdomstolen skriftligt underrätta kommunalförbundet Ålands miljöservice om sin avsikt att göra ärendet anhängigt i marknadsdomstolen. Besvärstid 14 dagar från delfäendet av beslutet. En part anses fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas.</p>
	<p>Besvärsmyndighet, adress och postadress</p> <p>Marknadsdomstolen Banbygggarvägen 5 FIN-00520 Helsingfors</p> <p>Förvaltningsbesvär, paragrafer Besvärstid § 65 14 dagar</p>
	<p>Annan besvärsmyndighet, adress och postadress Paragrafer Besvärstid</p> <p> dagar</p> <p>Besvärstiden börjar från delfäendet av beslutet.</p>
Besvärsskrift	<p>En kopia av beslutet som besvären gäller ska bifogas då besvären inlämnas till marknadsdomstolen. Den som anför besvär ska framställa sina yrkanden i ärendet. Bestämmelser om påföljder som marknadsdomstolen kan bestämma på grund av ett oriktigt upphandlingsförfarande finns i 94 § i lagen om offentligt upphandling (FFS 348/2007). Den som anför besvär ska motivera yrkandena, dvs. förklara på vilket sätt upphandlingsförfarandet enligt dennes uppfattning strider mot rättsreglerna för offentliga upphandlingar. Om den som anför besvär yrkar på gottgörelseavgift, ska denne ange det yrkade beloppet.</p>
Inlämnande av besvärshandlingar	<p>Besvärshandlingarna ska inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas per e-post, post eller genom bud. Detta sker i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna ska lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.</p>
Avgift	<p>Enligt lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015), som trädde i kraft 1 januari 2016, är rättegångsavgiften för en enskild i marknadsdomstolen 500 euro.</p>

Fogas till protokollet